Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovŭ şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; in Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*

Preţulŭ Inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifŭ şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe şese lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-riĭ de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România şi străinătate:
Pe unu anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
a administraţiune, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unu anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unu anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 42. | Braşovŭ, Joi, 23 Februarie (7 Martie) | 1895.

Lupta contra clicei Tiszaiste.

Braşovŭ, 22 Februarie v. 1895.

Cele mai înverşunate atacurĭ le întêmpină adĭ cabinetulŭ Banffy în dietă din partea Apponyiştilorŭ. Aceştia suntŭ cu deosebire mâhniţĭ, că ministru-preşedinte Banffy nu numai că nu face nimicŭ spre a paralisa influinţa clicei lui Tisza în sînulŭ partidei guvernului, dér o lasă sĕ jóce érăşĭ unŭ rolŭ conducĕtorŭ. Incă şi acuma bĕtrânulŭ Coloman Tisza dirige partida dela putere după voinţa sa şi elŭ este, care pune tóte în mişcare spre a zădărnici planurile de fusiune cu partida apponyistă şi cu céta lui Szapary.

Tisza vrea cu orĭ-ce preţŭ sĕ-şĭ susţină puterea şi influinţa, ce a esercitat'o de două decenii ca ministru şi mai târdiu ca adevĕratulŭ dirigentŭ alŭ partidei liberale. Este prin urmare fórte naturalŭ, că Apponyiştii suntŭ aşa de înverşunaţĭ asupra lui, căcĭ vĕdŭ întrînsulŭ şi în clica lui pe celŭ mai mare contrarŭ alŭ aspiraţiunei lorŭ de a ajunge la putere.

Unulŭ din deputaţii partidei amintite oposiţionale, Albert Kovacs, s'a ocupatŭ în şedinţa de alaltaerĭ a camerei ungare anumitŭ şi pe largŭ de influinţa stricăciósă, ce a avut'o asupra Ungariei Coloman Tisza, care tocmai înainte cu 20 de anĭ a fostŭ numitŭ ministru, după ce şĭ-a renegatŭ principiile, ce le-a profesatŭ ca conducĕtorŭ alŭ oposiţiunei. Tisza, dise elŭ, a creatŭ sistemulŭ minciunilorŭ, care de 20 de anĭ formézā basa activităţii guvernelorŭ. Şi cum şĭ-a părăsitŭ acesta principiile sale şi-le părăsesce acuma şi br. Banffy, care adĭ se asociézā cu Tisza şi nu vrea sĕ scie de aspiraţiunile naţionale faţă cu armata.

Tisza cu Banffy se opunŭ postulatelorŭ militare ale partidei apponyiste şi de aceea nu voiescŭ fusiunea, dise numitulŭ deputatŭ. Totŭ Ungurĭ au fostŭ, carĭ, când Bismark a sfătuitŭ pe monarchŭ sĕ strămute centrulŭ monarchiei la Buda, au zădărnicitŭ acésta, tocmai aşa cum au fostŭ Ungurĭ aceia, carĭ au împiedecatŭ ca împĕratulŭ Iosifŭ sĕ introducă ca limbă a statului limba maghiară.

Despre Coloman Tisza s'a susţinutŭ, că elŭ şi ca ministru-preşedinte n'a fostŭ decâtŭ unŭ *solgăbirĕu*; ei bine, — dice Kovács — orĭ-ce conclusiunĭ amŭ trage din activitatea ministrului-preşedinte Banffy, putemŭ predice, că nu va fi nicĭ-odată mai multŭ decâtŭ unŭ *caporalŭ-pandurŭ.*

Pe când cei din partida lui Apponyi combatŭ astfelŭ pe guvernŭ şi clica Tiszaistă mai alesŭ pentru că se opunŭ unei fusiunĭ pe basa postulatelorŭ lorŭ militare, „partida poporală" a lui Ferdinandŭ Zichy o combate cu aceeaşi înverşunare din alte motive.

„Partida poporală" maghiară are însĕ adĭ numai unŭ singurŭ representantŭ în dietă, dér organele ei mereu ameninţă, că la viitórele alegerĭ va vedé guvernulŭ câtŭ de mare este puterea acestei partide.

Interesantŭ este cum organulŭ contelui Zichy „Fejérmegyei Naplo" atacă pe actualulŭ ministru de interne Perczel şi clica Tiszaistă, ce-i stă la spate.

„Incepêndŭ dela Coloman Tisza până la Ştefanŭ Tisza toţĭ — dice diarulŭ lui Zichy — au aplaudatŭ sentinţa d-lui Perczel: Trebue sĕ esecutămŭ legea, căcĭ celŭ ce n'o esecută, n'o respectézā! Ilŭ întrebămŭ însĕ pe d-lŭ ministru: ce s'a întêmplatŭ cu *legea de naţionalitate*? Acésta s'a adusŭ încă la 1868 şi încă nu este esecutată. Şi cine n'a esecutat'o? sistemulŭ liberalŭ, care de douĕ-decĭ de anĭ e la cârmă. Aşa a făcutŭ şi cu legea electorală. Cum mânuézā, cum respectézā dér sistemulŭ liberalŭ legile, a esperiatŭ destulŭ de durerosŭ fiă-care cetăţênŭ alŭ patriei, de aceea respingemŭ cuvintele lui Perczel: sĕ respecteze mai întâiu elŭ legea şi apoi sĕ vorbéscă".

Dintr'o parte şi alta săgeţile se îndreptézā în contra clicei lui Tisza şi numai în a doua liniă în contra guvernului. Mai bine o duce încă partida guvernului adĭ cu cotromii din stânga şi în deosebĭ cu cei din fracţiunea lui Iusth-Eötvös, la care s'a alăturatŭ acuma şi Franciscŭ Kossuth. Lupta e crâncenă şi putemŭ sĕ fimŭ curioşĭ, cum se va sfîrşi.

Dieta ungară.

— Desbaterea asupra budgetului —

Dieta ungurésca continuă desbaterea asupra budgetului. In şedinţa dela 4 Martie au vorbitŭ atâtŭ din partea guvernui, câtŭ şi din oposiţiă.

Vargics Imre (deputatŭ liberalŭ) îşĭ puse tóte silinţele sĕ scuze şi sĕ apere guvernulŭ contra atacurilorŭ şi invinuirilorŭ, ce-i aducŭ oposiţia. Elŭ dise, că matriculele de statŭ suntŭ în multe privinţe fórte folositóre pentru statŭ şi interesele maghiarismului. Trecŭ apoi la autonomia catolică, faţă de care crede, că trebue înfiinţată aşa, ca şi elementulŭ laicŭ sĕ aibă rolŭ influentŭ în biserică.

Vorbindŭ de cestiunea de naţionalitate polemisézā cu Szapary şi dice, că pe terenulŭ aspiraţiunilorŭ de naţionalitate trebue separate acele aspiraţiunĭ, carĭ încapŭ în cadrul ideii de stat maghiarŭ, de acele, carĭ se opunŭ ideii de statŭ. *Naţionalităţilorŭ nu trebue sĕ li-se facă concesiuni*, celŭ puţinŭ nu multe. Elŭ însĕ nu aprobă procedura organelorŭ subalterne, carĭ pretindŭ dela poporŭ vorbirea limbei maghiare, căcĭ acésta este aşa de puţinŭ, încâtŭ şi cele mai puternice state o dau naţionalităţilorŭ.

Contele Szapáry a disŭ, că sĕ facemŭ administraţia bună, căcĭ atuncĭ vorŭ înceta plângerile de naţionalitate, şi a adausŭ, că ar fi de doritŭ, ca naţionalităţile sĕ între în dietă şi sĕ-şĭ dea aicĭ plângerile şi gravamenele. Eu din parte-mĭ primescŭ, ca sĕ fiă şi naţionalităţile representate în dietă. Dér peste asta noi amŭ trecutŭ deja. Amŭ avutŭ aicĭ representanţĭ adevĕraţĭ, representanţĭ cu aspiraţiunĭ mari de naţionalitate, precum Polit, Mileticĭ, Babeşŭ, şi totuşĭ cestiunea naţionalităţilorŭ, în locŭ de-a se aplana, ne-a costatŭ fórte multŭ şi n'amŭ ajunsŭ la nimicŭ cu ei. Şi eu cunoscŭ cestiunea de naţionalitate dela data, când s'a ţinutŭ în Timişóra Congresulŭ românŭ şi s'au redactatŭ 7 puncte de programŭ; cunoscŭ Memorandulŭ din Sibiiu, care au voitŭ sĕ-lŭ aştérnă la tronŭ; cunoscŭ hotărîrile Sêrbilorŭ din Chichinda, Becĭcherecŭ, şi am ajunsŭ la convingerea, că esistândŭ cestiunea de naţionalitate, orĭ-ce politicŭ trebue sĕ ţină sémă de ea, şi relele, încâtŭ esistă, trebue sanate. Spre scopulŭ acesta unŭ mijlocŭ ar fi se luămŭ în lege ast-felŭ de disposiţiunĭ, carĭ ar satisface pretensiunile îndreptăţite şi carĭ nu se opunŭ intereselorŭ statului. Unŭ altŭ mijlocŭ ar fi revisuirea legei de naţionalitate. Décă se va primi modulŭ primŭ, atuncĭ, din punctŭ de vedere administrativŭ, eu aflu de superfluă şi cu totulŭ nenecesară legea de naţionalitate.

Ocupându-se apoi de învĕţămêntulŭ poporalŭ alŭ Românilorŭ dise, că lui *nu-i convine, că Românii au atâtea scóle*, fiind-că ei sub firma confesională, vestescŭ aspiraţiunĭ de naţionalitate (Aprobărĭ în drépta).

Molnár J. spune la începutŭ, că la 1867 centraliştii numai de aceea s'au învoitŭ sĕ facă dualismulŭ, pentru-că s'au convinsŭ despre imposibilitatea de-a se guverna Ungaria şi Austria la olaltă şi că nu se potŭ contopi. Fără de nicĭ o îndoială ei au trebuitŭ sĕ vedă, că naţiunea acésta (maghiară) numai prin suspendarea constituţiunei se póte şterge de pe faţa pămêntului. Eu însĕ, fără a trage la îndoială fidelitatea către tronŭ a orĭ-cărei din naţionalităţile, carĭ compunŭ naţiunea ungară, amintescŭ numai, ca simplu faptŭ, că între altele vĕdŭ, şi credŭ c'o vede fiă-cine, cum se hrănesce prin charte ideia unei Dacoromanii viitóre, care ar avé sĕ cuprindă întregŭ Ardealulŭ şi o mare parte a Ungariei până la Tisa, apoi, ca pupăză pe colacŭ, şi Bucovina, adecă şi o parte din provinciile ereditare ale Austriei. Adecă lucrézā la mormêntulŭ naţiunei şi statului maghiarŭ: prin urmare nu toţĭ tindŭ la crearea imperiului austriacŭ unitarŭ. Decĭ nu mai încape îndoială, că pentru esistenţa şi întărirea naţiunei maghiare, tronulŭ maghiarŭ şi strălucirea lui este prima şi cea mai de căpetenie condiţiă, şi dimpotrivă tăria statului şi a naţiunei maghiare este basa cea mai neclătinată a tronului.

Molnár se ocupă apoi pe largŭ cu miseriile agrare din Ungaria şi cu cestiunĭ financiare, declarândŭ la sfîrşitŭ, că nu primesce budgetulŭ.

Contele Albin Csáky dice, că în timpulŭ din urmă s'au ivitŭ douĕ cestiunĭ nouĕ: cestiunea partidei poporale şi a fusiunei. Ideia organisărei partidei poporale a emanatŭ din conceptulŭ, că poporulŭ nu voesce nouĕle instituţiunĭ bisericescĭ, fiind-că îşĭ vede vătĕmată religia. Pe acésta se basézā acţiunea partidei poporale.

Ce privesce cestiunea fusiunei, află corectŭ lucru, că ea se discută în cameră. Elŭ însuşĭ e amiculŭ fusiunei, fiind-că lucrurĭ marĭ îşĭ aşteptă resolvarea. Ne bate la uşă *cestiunea naţionalităţilorŭ*, socialismulŭ agrarŭ, partida poporală, reforma administrativă, totŭ cestiunĭ *importante*. Csáky nu-şĭ închipuesce fusiunea aşa, ca ea sĕ se întêmple prin negarea convingerilorŭ politice de ambe părţile. Adĭ e vorba, că ce e mai însĕmnatŭ: concepţiunile deosebite, carĭ ne despartŭ, orĭ cele comune, carĭ ne unescŭ. Csáky ţine de mai importantă cea din urmă, şi tocmai pentru acésta esprimă recunoscinţa sa ministrului-preşedinte, că a încercatŭ fusiunea pe basa acésta; ér décă fusiunea nu i-a succesŭ, crede, că-i va succede în proximulŭ viitorŭ, fiind-că cestiunea fusiunei e adĭ una dintre cele mai ardĕtóre. Primesce budgetulŭ.

Kováts Albert începù discursulŭ sĕu dicêndŭ, că activitatea guvernului nu este altceva, decâtŭ *sistemulŭ de 20 anĭ alŭ minciunilorŭ*. Elŭ se ocupă pe largŭ cu cestiunea militară şi trecêndŭ la cestiunea învĕţămêntului, dreptŭ o pretensiune politică naţională cere, ca sĕ se permită şcólele confesionale, înse numai până atuncĭ, *până când acestea s'au în serviciulŭ ideii de statŭ maghiarŭ*.

Pe basa acésta primesce şi elŭ fusiunea cu orĭ-cine, în care este unŭ picurŭ de simţŭ naţionalŭ. Nu crede însĕ, că actualulŭ ministru-preşedinte ar fi omulŭ chiămatŭ pentru acésta, căcĭ pe d-lŭ Bánffy ilŭ cunósce din copilăria lui şi a aflatŭ în elŭ însuşirĭ tocmai contrare. Elŭ a împărţitŭ în douĕ tabere mâna de Maghiarĭ din Solnocŭ-Dobêca, ca sĕ sfárime pe una cu cealaltă, şi deopotrivă Românĭ şi Maghiarĭ, s'au înfioratŭ de elŭ. Preşedintele nicĭ unui parlamentŭ din Europa n'a esercitatŭ atâta bruscheţă, ca Bánffy, când era preşedintele camerei. Fericitulŭ Grünwald Bela a disŭ despre Tisza Kálmán, că în scaunulŭ ministrului-preşedinte nicĭ-odată n'a fostŭ mai multŭ decâtŭ unŭ mare solgăbirĕu alŭ ţĕrii. Eu însĕ profeţescŭ, că d-lŭ Bánffy nicĭ-odată nu se va ridica la nivelulŭ înaintaşului sĕu, ci va rĕmâné, cum a fostŭ, *unŭ mare caporalŭ pandurŭ alŭ ţĕrii*. Nu primesce budgetulŭ.

Dr. N. Şierbanŭ cercetézā mai întâiu politica guvernului şi află, că guvernulŭ nu face politică pe basa unorŭ principii hotărîte şi pentru fericirea patriei.

Rĕspunde apoi lui Szapáry în cestiunea naţionalităţilorŭ, şi dice că nu pasivitatea este causa, ce-i ţine pe Românĭ departe de dietă. In Ardealŭ esistă încă legĭ, carĭ reamintescŭ domnia absolutistică. Censulŭ mare, presiunea guvernului şi corupţiunea lui face imposibilŭ, ca Românii sĕ fiă representaţĭ în dietă. De altfelŭ pasivitatea este o armă folositóre în mâna popórelorŭ, faţă cu puterea centralistă. In anii 60 Tisza Kálmán nu s'a pusŭ pe terenulŭ pasivităţii, dér faţă cu Franciscŭ Deák accentua mereu, că contrarietăţile numai prin arme se potŭ aplana. Pasivitatea tot-déuna este îndreptăţită, de câte-orĭ drepturile constituţionale ale unui poporŭ suntŭ numai pe hârtiă, dér în praxă nu. Sĕ schimbe însĕ dieta censulŭ în sensŭ liberalŭ, şi atuncĭ nu peste multŭ Românii, intrândŭ în dietă, vorŭ discuta împreună cu Maghiarii asupra îndreptăţirii séu neîndreptăţirii gravamenilorŭ române.

Reflectézā apoi pe scurtŭ lui Csáky, care a disŭ, că cei ce se opunŭ reformelorŭ bisericescĭ suntŭ cuantitativŭ mai mulţĭ, însĕ cualitativŭ preponderézā cei, carĭ le sprijinescŭ. Atuncĭ de ce dieta dice, că e representanta poporului, care în primulŭ rêndŭ are datoria de-a servi interesele poporului neocrotitŭ. Poporulŭ se plânge contra dĕrei, administraţiei scandalóse, dér nu se plânge, că nu-şĭ póte lua nevastă jidancă.

E interesantŭ pentru politica partidei liberale, că după-ce şĭ-a sfîrşitŭ magazinulŭ argumentelorŭ, sparie maghiarismulŭ cu daco-românismulŭ, Coróna cu partida independentă şi în urmă pe toţĭ cu Coróna.

Mai dilele trecute unŭ deputatŭ liberalŭ a împărţitŭ pe Românĭ în ţĕranĭ şi inteligenţĭ, ér inteligenţa în agitatorĭ şi moderaţĭ. Facă guvernulŭ administraţiă dréptă pentru ţĕranĭ, şi ei se vorŭ mulţĕmi şi cu atâtŭ (??) Apoi guvernulŭ nu bagă în sémă drepturile constituţionale ale inteligenţei poporului românŭ. D-vóstrĕ vorbiţĭ despre ultraiştĭ, séu agitatorĭ, şi moderaţĭ. Intre ultraiştĭ şi moderaţĭ este acea deosebire, că *ultraiştii voescŭ cu orĭ-ce preţŭ a-se împăca Maghiarii cu Românii.* Ei sciu mai bine, că Românii şi Maghiarii suntŭ avisaţĭ unii la alţii în oceanulŭ slavŭ. Românii nu se plângŭ contra Ungurilorŭ, ci contra sistemului de guvernare. Cândŭ Românii şi-au datŭ plângerile partidei naţionale române acum desfiinţate, le-au îndreptatŭ numai contra sistemului. Unŭ argumentŭ principalŭ alŭ partidei liberale este, că drepturile naţionalităţilorŭ suntŭ garantate în lege. Carĭ suntŭ acele părţĭ ale legei de naţionalitate, carĭ s'au esecutatŭ?

Vorbesce apoi de pactulŭ cu Saşii. Intrébă pe ministrulŭ-preşedinte, că celel'alte naţionalităţĭ nu contribuescŭ la susţinerea statului cu aceleaşĭ greutăţĭ? Pe ce basă ministrulŭ garantéză favorurĭ unora, în paguba celorlalţĭ? Căcĭ urmarea pactului săsescŭ este, ca ţinuturile locuite de Românĭ sĕ simtă lipsa de funcţionarĭ românĭ, ér Românii necăpătândŭ posturĭ, mergŭ în strĕinătate. In fine Şerbanŭ dice:

Kováts Albert a disŭ, că cunósce pe ministrulŭ-preşedinte Bánffy din copilăria; eu încă îlŭ cunoscŭ de pe timpulŭ fişpăniei sale în Bistriţă-Năsĕudŭ. Bruscheţa lui într'atâta a mersŭ acolo, într'atâta a nimicitŭ elŭ pacea acelui comitatŭ, *încâtŭ mamele, cândŭ începeau sĕ plângă copiiĭ, îi spăriau cu numele „Bánffy"*, şi de câte-orĭ e vorba de forţă brută, şi adĭ se obicĭnuesce a-se dice: *Dă cu Bánffy.*

Nu primesce budgetulŭ.

O conferenţă a d-lui Urechiă

la Ateneu.

Bucurescĭ, Febr. 1895.

Seria conferenţelorŭ la *Ateneulŭ Românŭ* se continuă regulatŭ şi se va continua până la Aprilie în fie-care Dumineeă şi Joi séră. — Dumineeă 19 Februarie şi-a desvoltatŭ conferenţa sa d-lŭ V. A. *Urechiă*, care a vorbitŭ despre *Românii în véculŭ alŭ XVII-lea.* Bine înţelesŭ, când se anunţase conferenţa d-lui Urechiă, se sciea, că lume va fi destulă, ceea ce a fostŭ fórte adevĕratŭ, căcĭ sala Ateneului era înţesată de unŭ numerosŭ auditoriu.

La órele $8^1/_2$ d-lŭ *Urechiă* vine la tribună şi este primitŭ în aplause şi urale, carĭ duréză câte-va minute. D-sa atuncĭ mulţumesce pentru primire, şi spune, că prin acésta d-lui ia o sarcină mai grea asupră-şĭ faţă de auditoriu. Apoi între altele spune, că s'a făcutŭ o lege, prin care toţĭ aceia, carĭ au lucratŭ 30 anĭ pentru şcólă, sĕ se tragă de oparte, cum s'ar dice la pensiune. — „Eu, — dice d-sa, — în adevĕrŭ am împlinitŭ 30 anĭ şi de aceea mĕ cam temeam sĕ mai viu la acéstă tribună, care de altmintrelea cu dreptŭ cuvêntŭ trebue sĕ fie abordată de tinerime".

Apoi spune câte ceva de Ateneu: „Acum 30 anĭ tocmai în 7 Faurŭ am ţinutŭ prima mea conferenţă în România despre *Femeia Română* şi acea conferenţă în sala Ateneului vechiu din gura Cismegiului. Acolo, unde era o clădire prea modestă şi atâta chiar, încâtŭ şi pré puţinŭ luminată şi puţinŭ luminândŭ. Şi aicĭ pe loculŭ acesta unde acum se 'nalţă acestŭ splendidŭ edificiu, se afla o fabrică de lumiuărĭ. Cu produsulŭ acestei fabricĭ se luminau bisericile din tótă ţéra, şi acestŭ locŭ, care odinióră lumina materialicesce, astădĭ luminéză moralicesce, în modŭ intelectualŭ. Graţiă numai stăruinţelorŭ d-lui Esarcu, astă-dĭ putemŭ sĕ ne fălimŭ cu acéstă clădire".

Apoi d-lŭ Urechiă spune în privinţa subiectului sĕu, că tinerimea nóstră, totŭ ce vede astădĭ în flóre, cam dice, că tóte suntŭ opera lorŭ şi fără a ţiné socotélă, că tóte acestea nu s'au făcutŭ de-odată, că germenulŭ lorŭ a fostŭ pusŭ, sĕmĕnatŭ, în alte timpurĭ cu multŭ mai depărtate, ca ale nóstre, şi făcêndŭ o comparaţiă, dă ca esemplu unŭ stejarŭ mare, frumosŭ şi spune, că acelŭ stejarŭ a provenitŭ dintr'o mică ghindă, care mai întâiu s'a întinsŭ pe sub pămêntŭ, a făcutŭ rădĕcinĭ şi numai apoi s'a ridicatŭ şi trunchiulŭ. Intocmai, dice, e cu noi şi cu orĭ-care altŭ poporŭ.

„Eu nu mĕ voiu ocupa de trunchiu, séu de suprafaţă, dice D-nulŭ Urechiă, ci vĕ voiu duce, puţinŭ mai afundŭ, în pămêntŭ; nu voiu vorbi de ceea ce este astădĭ, ci de *Românii din secolulŭ alŭ XVII-lea.* — Şi de asemenĭ — fiind-că suntŭ puţinĭ credincioşĭ — voiu aduce sĕ vorbéscă altulŭ, ér nu eu, voiu aduce unŭ bĕtrânŭ de 250 anĭ, care sĕ laude şi sĕ ne descrie splendórea timpurilorŭ acelui secolŭ la Românĭ. Şi acelŭ bĕtrânŭ e o carte veche, tipărită în Bacău la 1646, scrisă fiindŭ de unŭ prelatŭ catolicŭ *Baudinus*, omŭ, care a trăitŭ între Românĭ trei anĭ. Apoi înainte de a vĕ vorbi şi a vĕ arăta ceea ce scrie Baudinus de Românii din secolulŭ alŭ XVII, adică pe timpulŭ domniei lui Matei Basarabŭ şi Vasile Lupu, vĕ voiu spune cum îşĭ descrie acestŭ prelatŭ venirea sa şi totŭ-odată cine e.

„*Baudinus*, episcopŭ dela Roma, fusese trimisŭ de Papa Urbanŭ, pentru inspectarea bisericei catolice din Orientŭ. Elŭ la 1646 în 4 Octomvre, a trecutŭ Dunărea în România, venindŭ din Serbia şi îndreptându-se spre Târgovişte. Până în acestŭ oraşŭ a fostŭ adusŭ — întêmplarea a făcutŭ — de Iosefŭ, unŭ prelatŭ francesŭ aci în România, de altmintrelea ocasiă fórte bună, căcĭ Baudinus plecase din Serbia numai cu 10 talerĭ, din carĭ a mai datŭ optŭ la unŭ vameşŭ la trecere, decĭ elŭ rĕmăsese numai cu 2 talerĭ. Venitŭ la Tĕrgovişte, elŭ a cerutŭ audienţă la *Mateiu Basarabŭ* domnulŭ, pe care a obţinut'o cu uşurinţă. In acéstă audienţă secretarulŭ lui Baudinus, anume *Parcevicĭ*, a ţinutŭ o cuvêntare în limba latinéscă Domnitorului. Şi apoi s'a adresatŭ şi Baudinus, şi Domnitorulŭ ia rĕspunsŭ cu multă bunăvoinţă. Baudinus descrie luxulŭ palatului domnescŭ şi dice, că nu e nici-decumŭ într'o ţéră de barbarĭ, ci din contră, într'o ţéră mai multŭ séu mai puţinŭ înaintată. Apoi elŭ arată caracterulŭ domnului, obiceiurile curţei, ale poporului, şi descrie totŭ ce a vĕdutŭ în Tĕrgovişte.

„De aci apoi plecă la Iaşĭ. Aci elŭ nu se presintă numai decâtŭ la domnitorŭ, totuşĭ elŭ se póte întroduce în palatŭ şi póte descrie splendórea acelei curţĭ, precum şi pe *Vasile Lupulŭ*, împreună cu tóte obiceiurile curţii. Ne arată cum se făcea serbarea Bobotezei şi alte serbărĭ. Mai târdiu Vasile Lupu n'a voitŭ sĕ dea voie lui Baudinus, sĕ facă revisuirea, dicêndŭ, că cine e Papa sĕ triméţă ómenĭ, fără se lŭ însciinţeze şi pe dênsulu. Dér în urma arătării, ce a făcut'o Baudinus Papei în 1647, elŭ adreséză o măgulitóre scrisóre către Domnitorŭ.

„Timpŭ de trei anĭ după aceea, *Baudinus* a stutŭ în *Iassy* în care timpŭ a pututŭ vedé şi înţelege pe *Românii din secolulŭ alŭ XVII-lea.* Dênsulu descrie tóte obiceiurile curţii, ale boerilorŭ şi ale poporului. Descrie Iaşulŭ, armata, diferitele plimbărĭ ale Domnitorului, şi în fine nimicŭ nu rĕmâne, pe care sĕ nu ni-lŭ arate *Baudinus* în cartea sa".

Afară de acestea D-lŭ Urechiă a arătatŭ pe largŭ şi alte puncte, şi ceea ce se referă în definitivŭ la Românii din veaculŭ alŭ XVII-lea. — In tótă vorbirea sa se servesce de acéstă carte, pe care — după cum dice — o pune sĕ vorbéscă în loculŭ sĕu. Se cunósce mai de toţĭ firea d-lui *Urechiă* de a face şi câte-o glumă, care de altmintrelea n'a lipsitŭ din acéstă conferinţă. — D-sa este viu aplaudatŭ şi termină în urale.

Conferinţa se sfîrşesce la 10 óre.

C. Romulus.

Raporturile

între Francia şi Germania.

Cestiunea, că óre va primi séu nu Francia învitarea împĕratului germanŭ, pentru de-a lua parte la deschiderea canalului din marea nordŭ-ostică se ventiléză multŭ şi în pressa ruséscă. Eată ce dice în privinţa acésta diarulŭ rusĕscŭ „*Novoje Vremja*":

Décă actualulŭ împĕratŭ germanŭ, la începutulŭ domniei sale, a visatŭ despre gloria luptelorŭ şi despre rolulŭ plinŭ de efectŭ, ce l'ar duce unŭ conducĕtorŭ alŭ destinelorŭ Europei, acum e afară de orĭ-ce îndoială, că aprópe nicĭ unulŭ dintre planurile sale ambiţióse nu s'au realisatŭ. Realitatea tristă a făcutŭ, ca nepotulŭ împĕratului Wilhelm I sĕ abdică, celŭ puţinŭ pentru unŭ timpŭ, la astfelŭ de visurĭ. Apropiarea franco-rusă, după cum se scie unŭ resultatŭ şi o contra-balansă a triplei alianţe; greutăţile financiare şi politice, cu carĭ au de-a se lupta ambele puterĭ aliate cu Germania; motivele, carĭ au făcutŭ pe împĕratŭ sĕ renunţe la serviciile lui Bismarck şi ale lui Caprivi; starea parlamentară actuală din Germania — cu unŭ cuvêntŭ tóte împrejurările îlŭ constrîngŭ pe împĕratulŭ Vilhelm II ca sĕ doréscă durata păcei europene. Din acestŭ punctŭ de vedere luatŭ, uşorŭ se póte înţelege şi acea dorinţă a lui, ca sĕ se schimbe raporturile, ce au esistatŭ până acuma între Francia şi Germania.

Incepêndu din véra trecută, Wilhelm II n'a încetatŭ de-a da dovedĭ despre sinceritatea acestei dorinţĭ a sale, şi acum din punctulŭ sĕu de vedere e de escusatŭ, décă elŭ crede a fi destulŭ de pregătită calea pentru invitarea adresată Franciei, ca sĕ ia parte la deschiderea canalului din marea nordŭ-ostică. Ce e dreptŭ, republica cam tragănă cu rĕspunsulŭ, póte că se teme sĕ nu ofenseze simţĕmêntulŭ naţionalŭ, situaţiunea însĕ este de atare, încâtŭ refusulŭ de a lua parte la o festivitate, la care vorŭ fi representate tóte celelalte puterĭ marĭ, ar însemna o demonstraţiune, care ar sta în contradicere cu necontenitele asigurărĭ de pace, făcute din partea Franciei.

Caracterulŭ internaţionalŭ alŭ serbărei ajunge, ca escadra francesă sĕ pótă sta alăturea cu escadrele celorlalte puterĭ. Cu tóte că ministerulŭ francesŭ şi preşedintele republicei amână rĕspunsulŭ, ce au sĕ-lŭ dea la învitarea împĕratului Wilhelm II, în fine totuşĭ elŭ va fi afirmativŭ. In totŭ casulŭ în Rusia nu se va ridica nicĭ o voce contra faptului, décă cu ocasiunea serbărei deschiderei canalului din marea nordŭ-ostică, lângă flamura roşu-albŭ-galbenă a escadrei francese va fâlfăi flamura ruséscă albă cu crucea albastră.

După scirile ce le primimŭ astădĭ ministrulŭ de esterne francesŭ *Hanotaux* a împărtăşitŭ erĭ după amédĭ ambasadorului germanŭ din Parisŭ, contelui Münster, că *Francia primesce învitarea* la deschiderea canalului din marea nordŭ-ostică, şi va trimite la acea serbare douĕ cuirasate şi unŭ avisŭ sub comanda unui contra-admiralŭ. Totodată se dice, că deputatulŭ francesŭ *Leherisse* împreună cu consoţii sĕi, vorŭ face interpelare în camera francesă din causa primirei invitărei.

Profesorĭ maghiarĭ

contra gimnasiilorŭ nemaghiare.

Reuniunea profesorilorŭ maghiarĭ dela şcólele medii, după cum amintiserămŭ la timpulŭ sĕu, a înaintatŭ o petiţiă către ministrulŭ de instrucţiune în care ea nu cere nicĭ mai multŭ, nicĭ mai puţinŭ, decâtŭ o *stare escepţională pentru Nemaghiarĭ pe terenulŭ de instrucţiă.* Petiţia reuniunei conţine adecă următórele douĕ postulate:

Mai întâiu reuniunea se rógă, ca primele cărţĭ de şcólă ungare, folosite în gimnasiile de prin ţinuturĭ naţionaliste, id est nemaghiare, sĕ fiă scrise într'unŭ stilŭ precisŭ şi uşorŭ de înţelesŭ, de-órece şcolarii, cari întră în gimnasiu, de regulă posedŭ limba maghiară în mĕsură fórte mică, aşa încâtŭ nu înţelegŭ cărţile folosite astădĭ.

A doua rugare atinge preţulŭ cărţilorŭ de şcólă. Acesta sĕ fiă ficsatŭ câtŭ se póte de moderatŭ, şi pe lângă acésta sĕ se evite schimbulŭ cărţilorŭ de instrucţiă, de-órece partea cea mai mare dintre şcolarii ţinuturilorŭ naţionaliste suntŭ fórte sĕracĭ, şi astfelŭ li-e cu neputinţă sĕ-şĭ cumpere cărţĭ scumpe.

Diarulŭ slovacŭ „*Narodnie Noviny*" face, cu privire la acestŭ faptŭ următórele observărĭ:

Intrebămŭ pe d-nii profesorĭ, de ce pretindŭ ei pentru ţinuturile nemaghiare o astfelŭ de stare escepţională? De ce pretindŭ ei pentru Nemaghiarĭ cărţĭ, carĭ sĕ conţină numai ce e absolutŭ de lipsă? Şi mai alesŭ: de ce pretindŭ ei pentru şcolarii nemaghiarĭ cărţĭ de instrucţiă maghiare, când suntŭ convinşĭ despre greutăţile, pe carĭ le întêmpină în urma acésta, atâtŭ instructorii, câtŭ şi şcolarii; când suntŭ convinşĭ în internulŭ lorŭ, că prin modulŭ acesta de instrucţiă sĕ îngreunéză fórte multŭ progresulŭ? Pentru ce nu pretindŭ d-nii profesorĭ singurulŭ mijlocŭ dreptŭ şi îndreptăţitŭ, adecă mijloculŭ, care numai singurŭ póte duce la scopŭ, care nu e prescrisŭ numai de pedagogie, ci şi de legea maghiară?

Da, d-lorŭ profesorĭ gimnasialĭ, décă voiţĭ se vĕ procuraţĭ vouĕ înşi-vĕ şi sĕ procuraţĭ şcolarilorŭ voştri vr'o uşurare; décă voiţĭ sĕ promovaţĭ progresulŭ în sciinţă alŭ şcolarilorŭ nemaghiarĭ: atuncĭ nu cereţĭ stare escepţională, nu cereţĭ cărţĭ de instrucţiă maghiare defectuóse pentru teritorii nemaghiare, ci, cu articolulŭ 44 alŭ legei dela 1868 în mână, cereţĭ dela ministru, ca sĕ observe acea lege, sĕ ducă în deplinire disposiţiunile ei, şi sĕ înfiinţeze câtŭ se póte de în grabă *pentru Slovacĭ, şcolĭ slovace, pentru Românĭ române, pentru Sêrbĭ serbescĭ şi pentru Germanĭ şcolĭ germane.* O astfelŭ de rugare ar fi demnă de o reuniune pedagogică şi ar merita laudă şi recunoscinţă.

SCIRILE DILEI.

21 Februarie.

Emigrărĭ la America. Cu apropierea primăverei, emigrările la America au începutŭ érăşĭ sĕ ia dimensiunĭ marĭ, şi încă nu numai în comitatele nordice ale Ungariei, ci chiar şi în comitatulŭ Pestei. Lui „Egyetértés" i-se scrie, că în comunele Váczhartya, Mársa şi în alte comune din părţile acelea, mai multe familii se pregătescŭ de-a se duce în America pentru totdéuna. Până acum emigrau mai alesŭ bărbaţĭ cu scopulŭ, ca sĕ-şĭ adune banĭ şi apoi sĕ se întórcă érăşĭ acasă. Acum însĕ ómenii emigréză pentru de-a nu-se mai reîntórce nicĭ-odată. In Váczhartya trei proprietarĭ şi-au vêndutŭ casele, pămênturile şi vitele şi, provĕduţĭ cu paşapórte în regulă, plécă acum la America cu copii şi cu neveste. Alţĭ doi moşierĭ au cerutŭ paşapórte, dér nu li-s'au datŭ. Probabilŭ, că mulţĭ vorŭ căuta sĕ emigreze şi fără paşapórte.

—o—

Mişcările socialiste iau pe di ce merge dimensiunĭ mai ameninţătóre în Ungaria. La Hodmezövásárhely s'au găsitŭ dilele acestea nisce proclamaţiunĭ împrăştiate pe strade şi afişate pe păreţii caselorŭ. Ele suntŭ adresate „către naţiunea maghiară" şi pórtă subscrierea: „Direcţiunea partidei democrate-socialiste internaţionale". Proclamaţiunile suntŭ îndreptate în contra autorităţilorŭ şi a „domniei de castă, care vré acum sĕ nimicéscă şi ultimele rĕmăşiţe ale libertăţii maghiare". Iritaţiunea e mare. Lunĭ s'au adusŭ la Hodmezövásárhely 30 de gendarmĭ, ér miliţia staţionată acolo stă gata de atacŭ. Causa agitaţiunei a produs'o de astă-dată faptulŭ, că la 5 Martie s'a începutŭ pertractarea procesului, prin care 65 de socialiştĭ suntŭ puşĭ sub acusaţiune.

—o—

„Lupta naţionalităţilorŭ". „La Revue générale de Droit international public", din Parisŭ, pe Ianuarie-Februarie 1895, publică în capulŭ ei unŭ studiu de d-lŭ Al. G. *Djuvara*, fostŭ deputatŭ, întitulatŭ: „La

lutte des nationalités; Hongrois et Roumains. (Lupta naționalitățilorŭ; Ungurĭ și Românĭ). Lucrarea este împărțită în patru capitule: I. Originea și desvoltarea istorică a cestiunei naționale române; II. Legea naționalitățilorŭ și aplicarea ei; III. Procesulŭ Memorandului; IV. Cestiunea națională română din punctulŭ de vedere alŭ dreptului publicŭ și alŭ politicei generale.

—o—

Din Sebeșulŭ săsescŭ ni-se scrie: Din lipsa unorŭ formalitățĭ anulându-se alegerea primă de parochŭ în Sebeșulŭ săsescŭ, sĕvîrșită în 23 Oct. 1893, adĭ în 19 Februarŭ v. c. s'a ținutŭ noua alegere de parochŭ, fiindŭ candidațĭ d-nii *Z. Murcșanŭ* și *A. Davidŭ*, celŭ dintâiu a căpĕtatŭ 400 de voturĭ, ér celŭ de alŭ 2-lea 82. Alegerea a decursŭ cu mare însuflețire.

—o—

Ciprianŭ Porumbescu apreciatŭ în Rusia. Cetimŭ în „Gaz. Bucov." următórele: Inainte de câțĭ-va anĭ unŭ bucovinénŭ, călĕtorindŭ prin Rusia, a sositŭ în Moscva. Audindŭ, elŭ că acolo este și unŭ conservatorŭ teologicŭ, s'a dusŭ sĕ-lŭ visiteze și a nimeritŭ tocmai la órele de lecții. Directorulŭ conservatorului, anume Smolinski, l'a primitŭ pe bucovinénŭ cu tótă afabilitatea și între altele a cântatŭ cu elevii sĕi și câte-va piese din liturgiile lui Ciprianŭ în textulŭ românescŭ, scrisŭ, se'nțelege, cu litere cirilice. După esecutarea acelorŭ piese, directorulŭ Smolinski s'a adresatŭ cătră bucovinénŭ cu cuvintele: „Mare talentŭ musicalŭ a perdutŭ Bucovina în rĕposatulŭ Porumbescu!"

—o—

Papa despre politica bisericéscă maghiară. Dilele trecute Papa a primitŭ în audiență privată pe unulŭ dintre prelații maghiarĭ, dice „Hazánk". Cu acéstă ocasiune Papa s'a interesatŭ fórte multŭ despre raporturile politice din Ungaria și s'a esprimatŭ asupra reformelorŭ bisericescĭ-politice, dicêndŭ, că faptele împlinite nu se potŭ schimba, dér ducerea lorŭ în deplinire trebue legată de condițiunĭ oneste. Din disposiția poporului maghiarŭ se va convinge guvernulŭ, că legile bisericescĭ-politice nu trebuescŭ, și în casulŭ acesta însușĭ constituționalismulŭ va pretinde revisuirea lorŭ.

—o—

Alegere de senatorŭ românŭ în loculŭ lui Al. Orĕscu. Alaltăerĭ la órele 3, a fostŭ convocatŭ colegiulŭ universitarŭ din Bucurescĭ pentru a alege unŭ senatorŭ, în loculŭ rĕmasŭ vacantŭ prin mórtea d-lui Al. Orĕscu. Au luatŭ parte la votŭ 59 domnĭ profesorĭ universitarĭ. D. T. Maiorescu, candidatulŭ conservatorŭ, a întrunitŭ 38 voturĭ, ér d. G. Ștefánescu liberalŭ, n'a obținutŭ de câtŭ 18 voturĭ. Unŭ buletinŭ a fostŭ anulatŭ și două albe. Tótă lumea e unanimă a recunósce marele succesŭ obținutŭ de d. T. Maiorescu, dice „Timpulŭ". D. Maiorescu, care representă colegiulŭ I-iu de deputațĭ din Gorju, va opta pentru scaunulŭ de senatorŭ.

—o—

Procesŭ pentru tradare de patriă. Alaltăerĭ s'a începutŭ în Tarnopolŭ (Galiția), înaintea curții cu jurațĭ, pertractarea în procesulŭ intentatŭ contra 26 tinerĭ, cei mai mulțĭ ascultătorĭ dela seminarulŭ din Tarnopolŭ, pentru crima tradărei de patriă, a conturbărei liniștei publice, laesa de majestate și a conspirației. Pertractarea va dura probabilŭ 8 dile. Se dice, că dintr'unŭ manuscriptŭ aflatŭ la unulŭ dintr'acei tinerĭ, s'a descoperitŭ programulŭ conspiratorilorŭ, carĭ cerŭ neatêrnarea Poloniei, amenințândŭ chiar și cu revoluțiă, și se punŭ pe unŭ punctŭ de vedere cu totulŭ irredentistŭ. Societatea conspiratorilorŭ îșĭ avea sediulŭ în Lemberg, ér filiale în Przemysl și în Tarnopolŭ.

—o—

La Banca Națională din Bucurescĭ s'a făcutŭ alaltăerĭ alegerea directorului și a unui censorŭ, alŭ cărorŭ mandatŭ espirase. Au fostŭ realeșĭ totŭ cei vechĭ, și adecă Antonŭ Carpŭ ca directorŭ, ér A. Vericianu ca censorŭ, primulŭ cu 1785, celŭ din urmă cu 1750 voturĭ.

—o—

Producțiune de diletanțĭ românĭ în Sibiiu. Sâmbătă în 9 Martie n. diletanții românĭ din Sibiiu vorŭ arangia o serată musicală-dramatică cu următorulŭ programŭ: I **Concertŭ**: 1. „Blumen Orakel" de P. Mascagui; „Seguidilla" de G. Dima, cântate de d-șóra Alexandrina *Cunțanŭ*, acompan. de d-șóra Eugenia *Simonescu*. 2. „Ruy Blas" de Mendelssohn, piesă pentru patru mânĭ, esecutatŭ de d-șórele Eleonora *Borcia* și E. *Simonescu*. 3. „Mach auf" Bolero de Dessuner; „Mugurŭ, Mugurelŭ" de G. Dima, cântată de d-șóra Alex. *Cunțanŭ*, acomp. de d-șóra Eug. *Simonescu*. II **Teatru**: „*Bustulŭ*", comediă în 2 acte trad. din frantuzesce de Iulian Popescu. Rolurile femeiescĭ în acéstă piesă le vorŭ juca d-șórele: Letiția Roșca, Lucreția Popescu, Elena Cunțanu, Agnes Cristea și Aurelia Henzel, ér ale bărbațilorŭ d-nii E. Borcia, I. Moța și I. Russu. Inceputulŭ la órele 7½ séra.

La ce vêrstă au muritŭ scriitorii noștrii?

Dintre toțĭ scriitorii noștri din véculŭ acesta, mai tînĕrŭ a muritŭ Alexandru Sihleanu, ér mai bĕtrânŭ George Asachi.

In vêrsta de la 20 până la 40 de anĭ au muritŭ: Sihleanu de 23 anĭ, Cârlova de 30, Depărățeanu de 30, Bălcescu de 33, Scheleti de 36, Veronica Micle de 36, Lambriorŭ de 37, Niculeanu de 38, M. Zamfirescu de 40, Petrino de 40 și Eminescu de 40. Decĭ în vîrsta cea mai tînĕră — până la 40 de anĭ — au muritŭ cei mai mulțĭ poețĭ, prosatorĭ numai doi: Bălcescu și Lambriorŭ.

In vêrsta de la 40 până la 60 anĭ au muritŭ: Parisŭ Momuleanu de 43, Conta de 44, George Lazerŭ de 44, Filimonŭ de 46, Andreiu Mureșianu de 47, Ispirescu de 51, Papiu Ilarianŭ de 51, Creangă de 52, Vasile Aronŭ de 52, Bolintineanu de 53, I. Maiorescu de 53, George Crețeanu de 56, Antonŭ Panu de 60, Costache Negruți de 60 și Donicĭ de 60.

In vêrstă de la 60 până la 80 de anĭ au muritŭ: Sionŭ de 63, Costache Negri de 64, Cesarŭ Boliacŭ de 67, Vasile Alexandri de 69, Eliade Rădulescu de 70, episcopulŭ Melhisedec de 70, Tr. Laurianŭ de 71, Conache de 72, Grigore Alexandrescu de 73, Cogălniceanu de 75, Baracŭ de 76, mitropolitulŭ Veniaminŭ Costache de 78 și George Barițŭ de 80.

In vêrstă de peste 80 de anĭ: Florian Aron 82, Timoteiu Cipariu de 82, ér George Asache de 83 de anĭ.

Toțĭ scriitorii noștri au muritŭ în țéră, singurŭ Bălcescu a muritŭ în străinătate, în Italia, ca exilatŭ.

Au muritŭ de oftică: Sihleanu, Cârlova, Depărățeanu, Bălcescu, Lambriorŭ, Niculeanu, Zamfirescu și Filimonŭ.

De alienație mintală: Andreiu Mureșianu, Eminescu, Ilarianŭ, Eliade Rădulescu și George Lazarŭ. Cei-l'alțĭ au muritŭ de felurite bóle și de bĕtrînețe.

Date statistice din Brașovŭ și Comitatŭ.

(Urmare.)

La *magistratulŭ orășenescŭ* nicĭ unŭ Românŭ.

La *căpitănatulŭ cetății*: L. Maximilianŭ, comisarŭ și P. Strĕulea, locotenentŭ de poliție.

Tată de vecinĭ în Scheiu: Sterie Stinghe, I. Stinghe și G. Navrea jun., în Brașovu-vechiu: Luca Șincanu și G. Puiu; la Stupinĭ I. I. Puiu, G. Popovicĭ, N. Marinŭ, C. Dobri și Nic. Blebu.

La *căile ferate*, dintr'unŭ personalŭ de 152 indivizĭ: Românĭ suntŭ 6 fochiștĭ: G. Crâstolovanŭ, G. Petrișorŭ, I. Frigătorŭ, I. Spuderca, D. Galliu și Nic. Gârnețŭ.

La *Camera industrială* și *comercială*, membri în Comitetŭ: V. Bologa și T. Nicolau, — la secțiunea industrială: B. L. Popovicĭ.

Societățĭ și institute: *Asociațiunea pentru spriginirea învĕțăceilorŭ și sodalilorŭ românĭ*: președ. N. P. Petrescu, vice-pr. Ilie Ardeleanŭ, cassierŭ V. L. Popovicĭ, secretarŭ A. Vlaicu, membri în comitetŭ: G. M. Zănescu, V. Antoniu, I. Brădeanu, D. Hallerŭ, T. Spuderca, I. Colibanŭ, G. Olteanu, Ilie Cocișŭ și D. Roncea jun.

Filiala Albina, censorĭ: Damianŭ S. adv. membru în direcțiunea Albinei, Dușoiu I., Nemeșŭ P. membru în dir. Albinei și delegatŭ, Nicolau T., Poppŭ G. B., Voina Vasilie; dirigentŭ; V. Bologa; N. P. Petrescu, adjunctŭ; I. G. Barițiu corespondentŭ:, V. Üvegeșŭ contabilŭ, I. Oncioiu, Ios. Moldovanŭ, I. Brenciu, I. Murăroiu; servitorĭ: I. Scurtu, D. Bărbierŭ, D. Mămulea.

Meseriașulŭ românŭ, institutŭ de creditŭ și economii, Direcțiunea: P. Nemeșŭ, vice-preș, G. Navrea jun. dir. esec., G. M. Zănescu cassarŭ, V. L. Popovicĭ, Ilie Ardeleanŭ, G. Birea, I. Aronŭ, I. Lengeru.

Societatea română de cântărĭ și gimnastică: G. Chelariu preș., N. Bârsanŭ secretarŭ, V. Üvegeșŭ cassierŭ, dirigentŭ de corŭ N. Popovicĭ, dirigentŭ de onóre P. Dima, profesorŭ de gimnastică P. Roșca.

Casina română. Comitetulŭ: preș. P. Nemeșŭ, v.-preș. L. Nastasi, cassierŭ Gr. Birea, economŭ G. Navrea, secretarŭ N. Bârsanŭ; N. Strĕvoiu, V. Voina, N. P. Petrescu, V. Bologa, Iord. Munteanu, Ip. Ilasevicĭ, N. T. Ciurcu, V. Popescu, N. Dușoiu, Virgilŭ Onițiu, Iónŭ Lengeru și G. M. Zănescu.

Reuniunea femeilorŭ române, preș. Agnesŭ Dușoiu, cassieră El. Săbădeanu, secretarŭ L. Nastasi, membre în Comitetŭ: Susana Popovicĭ, Elena A. Popovicĭ, Susana Laslo, Maria Prișcu, Vilma Poppŭ, Polixena Ilasevicĭ, Octavia Stănescu, Maria Pruncu, Elena Voina, Reveica Chicombanŭ.

Reuniunea femeilorŭ române pentru ajutorarea vĕduv. sĕrace ort. res. din Brașovŭ și Săcele: Susana A. Mureșianu preș., Elena G. Ioanŭ v.-preș., Virg. Vlaicu cassieră, Carolina Ciurcu, Zoe Petricŭ, Maria Lupanŭ, Maria Popea, Otilia N. Bidu, Catinca Bârseanŭ, Maria D. Munteanŭ și Val Căciulă (Săcele).

Associațiunea transilvană, despărțĕmentulŭ I. Brașovŭ: I. Petricŭ preș., A. Bârseanŭ secretarŭ, V. Voina, V. Bologa, N. P. Petrescu, A. Vlaicu cassierŭ. După demisiunarea acestui comitetŭ s'au alesŭ d-nii: V. Voina preș., V. Onițiu, A. Vlaicu, Gr. Maiorŭ, Dr. I. Blaga, Nic. Ciurcu, Nic. Popoviciu.

Bisericĭ și scóle. *Scaunulŭ protopresbiteralŭ gr. or. alŭ Brașovului*: preș. Ionŭ Petricŭ protopresb., Baiulescu B. protopresb., Perșinariu G. parochŭ (Brașovŭ), Bârseanŭ T. parochŭ (Dârste), Popea R. parochŭ (Satulungŭ), Soiu N. parochŭ (Turcheșŭ), Sfetea B. parochŭ (Brașovŭ); defensorŭ matrimonialŭ Popea I. prof.; secretarŭ G. Urdea, parochŭ în Cernatŭ.

Comitetulŭ protopresbiteralŭ: I. Petricŭ protop. și preș., Baiulescu B., Popea R., Perșinarŭ G., Sfetea B., Popea I., Almășanu D., Seniuță I., Bârseanu A., Bârseanu Anast., Strĕvoiu N. adv., Pușcariu Ios., Damianŭ S. adv.

Parochia gr. or. din cetatea Brașovului: B. Baiulescu protop. parochŭ, G. Sterianŭ cantorŭ, Zosimŭ Butnariu cantorŭ. Curatorĭ: N. Flustureanu, G. M. Zănescu, L. Nastasi secret. Comitetulŭ parochialŭ: Preș. Bartolomeiu Baiulescu, S. Damianŭ, L. Nastasi, P. Nemeșŭ, N. P. Petrescu, G. B. Poppŭ, V. Popescu, D. Stănescu, N. Strĕvoiu, C. de Steriu.

Biserica Sf. Nicolae din Scheiu: I. Petricŭ, protopr. și parochŭ, V. Voina, prot. onor. parochŭ, I. Prișcu diaconŭ, G. Ucenescu cantorŭ, G. Birea cantorulŭ II, servitorŭ Chr. Olteanu. Comitetulŭ parochialŭ: D. Almășanu preș., A. Bârseanu, G. Belisimus, V. Bologa, I. Bobancu, I. Bratu, I. Burbea, curatorŭ, G. Cioflecu, N. O. Furnică, N. Ghighiniță, I. Giuvelcă, N. Ghirincea, Ip. Ilasievicĭ, A. I. Lupanŭ, D. Lupanu, Iord. Munteanu, G. Măzgăreanu G. Navrea jun. curatorŭ, N. Navrea, Irod. Neguțŭ, Th. Nicolau, C. Orghidanŭ, I. C. Panțu, D. Pascu curatorŭ, I. Petricŭ, I. Popescu, V. Popovicĭ, A. Purcărea, D. Roncea jun., I. Seniuce, D. Stinghe, Sterie Stinghe, Ars. Vlaicu, V. Voina.

(Va urma).

SCIRĬ ULTIME.

Timișóra, 5 Martie. Curia a respinsŭ recursulŭ de nulitate în procesulŭ „*Dreptății*," prin care dlŭ *Dr. V. Branisce* a fostŭ condamnatŭ la doi anĭ închisóre de statŭ și 1300 fl. amendă.

DIVERSE.

Remușcarea. Unulŭ din corespondenții Italienĭ ai jurnalului „L'Indépendance Belge" scrie din Cento următórele: Suntŭ șése dile, de când miculŭ Tito, de 10 anĭ, fiulŭ lui Giuseppe Montana, agricultorŭ, disparu din Cento și tóte căutările rĕmase fără nicĭ unŭ resultatŭ. Erĭ unŭ țĕranŭ numitŭ Vignoli, galbenŭ, disperatŭ, abia susținêndu-se pe picióre se presentă pretorului, mărturisindŭ consumatŭ de remușcare, că a omorîtŭ unŭ copilŭ, și că vine sĕ se constitue prisonierŭ, povestindu-i, că a cumpĕratŭ dela miculŭ Tito unŭ arcadeonŭ pe șése lei, și pentru-ca sĕ nu-i plătéscă, l'a strînsŭ de gâtŭ și pe urmă l'a aruncatŭ în rîulŭ Teno. Ceea ce e mai oribilŭ, elŭ mărturisi judecătorului, că cu o mână strangula pe copilŭ, ér cu cealaltă cânta din arcadeonŭ pentru-ca sĕ nu se audă strigătele de desperare ale micului Tito.

Unŭ testamentŭ originalŭ. Din Londra se scriu următórele: In Putney a muritŭ înainte cu câte-va dile o domnișóră de 78 anĭ cu numele Hetty Bloomer, lăsândŭ după sine o avere de 40,000 punțĭ șterlingĭ. Voința din urmă a damei sună astfelŭ: „Eu n'am rĕmasŭ de bună voiă nemăritată; de trei orĭ am fostŭ logodită, și de trei orĭ am fostŭ părăsită de bărbațĭ necredincioșĭ. De aceea dispunŭ, ca interesele după averea mea, în fie-care anŭ la diua morții mele, sĕ se împartă între cincĭ dame necăsĕtorite, carĭ au trecutŭ peste 40 anĭ, și carĭ potŭ dovedi, că și la ele s'a nimicitŭ fidanțarea din causa tradărei bărbatului". Pasagiulŭ din urmă sună astfelŭ: „Décă în care-va anŭ nu s'ar anunța candidate, ceea ce însĕ cu greu credŭ, în timpulŭ acesta, când bărbații suntŭ atâtŭ de stricațĭ, atuncĭ interesele sĕ se adauge la capitalŭ".

Literatură.

A apărutŭ Nr. 4 din anulŭ alŭ doilea alŭ revistei ilustrute pentru familie „**Vatra**" tipărită în trei culorĭ cu cernelurĭ de luxŭ, avêndŭ următorulŭ sumarŭ: Gogu și Gogușorŭ, de Iónŭ Slavicĭ; Séră de vară (poesie) de V. D. Păunŭ; Hipnotismulŭ, de Sc. A. Stăncescu; Prăvălia pisicei, de După Balzac; S'a despoiatŭ codrulŭ de frundă; (poesie) de T. Duțu; Bolnavii (tr. Maupassant) de Hlas; In fața morții (poesie) de G. Sylvian; O faptă rea, de După Tschechow; Milius (poveste) de V. Brebiceanu; Sluga și popa, de Dum. Stăncescu; Unŭ naivŭ șiretŭ, de V. Brebiceanu; Felŭ de felŭ, de ***. Ilustrațiile: Psyche; Scene din Pompey; Dragoste de mamă; O! conturile astea! Castele în aerŭ; Oracolulŭ din Delfi.

*

A apărutŭ Nr. 5 alŭ revistei literare-beletristice, pentru familiă, „**Rândunica**" cu următorulŭ sumarŭ: Te vĕdŭ, de George Simu; Regina balului (Noveletă), de V. R. Buticescu; Rugare, de Elena din Ardealŭ; Judele Zăbunŭ, de I. E. Prodanŭ; Nebune aminitirĭ, de Emiliu Sabo; George Dandinŭ séu bărbatulŭ înșelatŭ (trad.), de Iosifŭ Schiopulŭ; Asemĕnări, de Antoniu Poppŭ; Sciințe popularisate, de Gr. Mărunțeanu; Rămurele: Doine din Bihorŭ, de Antoniu Poppŭ; Secretŭ, de Iosifŭ Siegescu; Feliurite, de ***. „Rândunica" apare în Sibiiu, de trei orĭ pe lună și e redactată de d-lŭ Silvestru Moldovanŭ. Conținutulŭ ei e variatŭ, amusantŭ și instructivŭ. Prețulŭ abonamentului e pe anŭ 6 fl., pe ½ anŭ 3 fl, pe ¼ anŭ 1 fl. 70 cr.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursulŭ la bursa din Viena.

Din 5 Martie 1895.

Renta urg. de aurŭ 4% . . .	124.20
Renta de corône ung. 4% . . .	99.30
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½% .	127.50
Impr. căil. fer. ung. în arg'nt 4½%	104.60
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	127.55
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	98.—
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Im . ung. cu premii. . . .	161.25
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	152.50
Renta de hârtie austr.	101.35
Renta de argint austr.	101.30
Renta de aur austr.	125.15
Losurĭ din 1860	157.50
Acţii de ale Băncei austro ungarĕ.	1060.—
Acţii de-ale Băncei ung. de creditŭ.	469.25
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	398.10
Napoleondorĭ.	9.87½
Mărcĭ imperiale germane . . .	60.35½
London vista	123.50
Paris vista	49.92½
Rente de corône austr. 4% . . .	101.15
Note italiene.	46.55

Cursulŭ pieţeĭ Braşovŭ.

Din 6 Martie 1895.

Bancnote rom. Cump.	9.73	Vênd.	9.76
Argint român. Cump.	9.70	Vênd.	9.79
Napoleon-d'orĭ Cump.	5.75	Vênd.	—.—
Galbenĭ Cump.	5.85	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ Cump.	1,31	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane Cump.	60.20	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75	Vênd.	101.75

Concursŭ.

Pentru unŭ **postŭ de comptabilŭ** la „Reuniunea de Consumŭ, asociare în Blaşiu“ se escrie concursŭ cu **terminŭ de 15 Martie 1895** pe lângă salarŭ anualŭ de 360 fl. şi procentele statutare din câştigŭ.

Concurenţii au se dovedéscă: 1) absolvarea unei şcóle comerciale; 2) pracsa în comptabilitatea comercială; 3) cunóscerea perfectă în scrisŭ şi cu graiulŭ a limbelorŭ română, maghiară şi germană.

Concursele suntŭ a-se adresa: **Consiliulul administrativŭ alŭ Reuniunei de Consumŭ din Blaşiu (Balázsfalva).**

Blaşiu, în 1 Martie 1895.

646,2—2 Consiliulŭ administrativŭ.

Să se observe marca

Schutzmarke. C. Brady

Să se observe marca

Picăturile de stomachŭ Maria-Zeller

carĭ au efectŭ escelentŭ în contra tuturorŭ **bólelorŭ de stomachŭ**, suntŭ unŭ **medicamentŭ neapĕratŭ de lipsă pentru ori-ce casă**, la **lipsă de apetitŭ, slăbiciunea stomachului, respiraţia cu mirosŭ greu, vênturĭ, râgăelă, colică, catarŭ de stomachŭ, flegmă gălbinare, greţă şi vomare, constipaţiă**, şi la **durere de capŭ, încărcarea stomachului cu mâncărĭ şi bĕuturĭ, limbricĭ, suferinţe de splină, ficatŭ şi hemoroide** ca mijlocŭ aprobatŭ şi sigurŭ de vindecare.

La bólele indicate s'a constatatŭ **picăturile Mariazeller** ca celŭ mai bunŭ leacŭ, care confirmă sute de testimonii. Preţulŭ unei sticle cu prescrierea de întrebuinţare **40 cr.** Sticla îndoitŭ de mare **70 cr.** Espediţia centrală prin farmacistulŭ CARL BRADY, Kremsier (Moravia).

Picăturĭ veritabile suntŭ numai acelea, pe a cărorŭ embalage este lipită o făşiă verde cu cuvintele: „Bezeuge die Echtheit“ cu subscrierea mea.

Picăturile Mariazeller veritabile se află: Braşovŭ: farmaciile *Iul. Hornung, F. Jekelius W-we, Franz Kellemen, Ed. Kugler* la Hygiea, *Vict. Roth, H. G. Obert.* Hosszufalu: farmacia: *Gustav Jekelius.* Csernátfalu: farmacia *Josef Drodtleff.*

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu.

Dr. pharmaciae Carol Schuster.

Odeur de Nou, celŭ mai plăcut mirosŭ de bradŭ, curăţă aerulŭ din odaie şi întăresce organele de respiraţiune, celŭ mai alinătorŭ remediu pentru bolnavĭ şi inevitabil pentru odăile copiilorŭ.

Syrup şi pastille de Nou, oferă escelente servicii **pentru tuse**, pentru **reguşeală**, şi pentru **afecţiunĭ catarale** ale organelorŭ de respiraţiune.

Lanolin Creame, cel mai bun remediu, pentru fineţa şi albirea mânilor.

Depoulŭ generalŭ la farmacia în Tĕrgulŭ grâului.

592,11—14

E. Mansberger

ceasornicar

Braşovŭ, strada Porţi Nr. 32.

Recomandă **depositulŭ** seu bine asortatŭ de **ceasornice de buzunar din Helveţia**, precumŭ şi tóte felurile de **ceasornice** de **părete, pandule,** ceasornice **deşteptătóre,** etc.

Cu preţurĭ ieftine şi garanţă reală.

Reparaturĭ

se efectuéză consciinţios, prompt şi ieftin.

Nr. 60312—12.

Elixirul Godineau

Marea Descoperire a Veacului

ELIXIRUL GODINEAU este singurul leac (*fără nicĭ o primejdie*) în contra **Neputinţeĭ.** Vindecarea anomicilor, a Sleitilor, etc.

INTINERIREA ŞI PRELUNGIREA VIEŢEI

Administraţia **ELIXIRULUI GODINEAU** la **PARIS,** 7, *r. Saint-Lazare.*

BROŞURĂ GRATUITĂ TRIMEASĂ FRANCO DUPĂ CERERE

Se găseşte **ELIXIRUL GODINEAU** *şi la* **BUCUREŞTI**, *la* **Ilie ZAMFIRESCU**, *droghist; la* **JAŞĬ**, *la D.D.* **Fraţi KONYA**, *farmacişti.*

la **Galaţĭ: STALSKI**, farmacist; la **Ploieştĭ:** la D-niĭ **J. & T. CHRISTESCU**, drugoiştĭ; la **Roman:** la D-nulŭ **D. J. WERNER**, farmacist; la **Tulcea,** farmacia la „**MINERVA.**“

Invitare la abonamentŭ!

Cu 1 Ianuarie 1895 se începe unŭ nou abonamentŭ

la

„VATRA“

fóiă ilustrată pentru familiĭ.

„VATRA“ îndeplinindŭ tóte condiţiunile cerute unei foi ilustrate pentru familiĭ, fiind redactată cu multă îngrijire de uniĭ din cei mai apreţiaţi scriitorĭ românĭ, avênd totŭ-déuna unŭ sumarŭ bogatŭ, variatŭ şi instructiv, pe lângă o sumă considerabilă de ilustraţiunĭ splendidŭ reuşite, **dintre carĭ o mare parte originale**, referitóre atât la istoria némului românescŭ, câtŭ şi la artele, industria şi evenimentele însemnate de actualitate din ţéră şi pe unde locuescŭ Românĭ; **este cea mai rĕspândită revistă ilustrată şi ocupă I-ulŭ locŭ în literatura beletristică română.**

„**VATRA,**“ **apare de 2 orĭ pe lună, în fascicule întregĭ**, de câte 4 colĭ marĭ 4⁰, tipărite luxosŭ pe hărtie extra-velină.

Pentru Austro-Ungaria:

Costulŭ abonamentului pe unŭ anŭ este . . . fl. 12

„ „ „ ½ „ „ . . . „ 6

Cei ce dorescŭ a se abona, suntŭ rugaţi sĕ binevoiéscă a trimite costulŭ abonamentului, prin **mandatŭ postalŭ** la **librăria editóre, C. Sfetea, Bucurescĭ,** *căcĭ „Vatra“ nu se trimite de câtŭ celorŭ carĭ plătesc abonamentul înainte.*

Colecţiĭ din anulŭ I. alŭ „Vetrii“ se mai găsescŭ *broşate* cu 12 fl., luxos *legate* cu 13 fl., ér' numai scórţele cu fl. 1.50.

600,15—30

Nu cumpăraţĭ dela faurŭ cărbunĭ!

(Este unŭ proverbŭ vechiu.)

Acestŭ proverbŭ se potrivesce la **stabilimentulŭ meu celŭ mare,** care cumpără cantităţĭ marĭ de marfurĭ; avêndŭ cheltuielĭ puţine potŭ vinde şi eftinŭ.

Mostre atragĕtóre pentru muşterii privaţĭ gratis şi franco. Caete cu mostre, cum nu s'aŭ mai veḑutŭ până acum, pentru **croitorĭ,** nefrancate.

Stofe pentru îmbrăcăminte.

Peruvien şi **Dosking** pentru inaltulŭ **clerŭ**, stofe prescrise pentru uniformele **funcţionarilorŭ c. r.**, asemenea pentru **veteranĭ, pompierĭ, gimnasticĭ, livrée-urĭ**, postavurĭ pentru **biliarde (mese de jocŭ)**, şi trăsurĭ. — **Asortimentŭ fórte bogatŭ** de **LODEN** din Stiria. Carniolia şi Tirol, pentru BĂRBAŢĬ şi DAME, **cu preţurĭ originale ale fabricei,** ce nu i póte oferа nicĭ o concurenţă. Asortimentŭ de şalurĭ fine şi durabile pentru dame în colorĭ fórte moderne. — **Ştofe de spălatŭ, pledurĭ de voiagiu** dela **4—14 fl.** Tóte cele necesare la croitorĭ, precum **căptuşelĭ de mânecĭ, nasturĭ** etc.

Cine voiesce a cumpĕra **postavurĭ eftine, solide, trainice, din lână curată,** ér nu sdrenţe eftine, carĭ nu preţuescŭ nicĭ câtŭ cusutulŭ croitoriului, sĕ se adreseze la

Joh. Stikarofsky în Brünn. (Manchesterŭ Austriei.)

Depositŭ permanentŭ de postavurĭ peste ½ milióne florinĭ.

Trimiterea numai cu rambuorse.

Sĕ se feréscă cumpĕrătoriĭ de agenţĭ şi mamularĭ, care sub spitz marca „Marfa lui Stikarofsky“ oferă alte mărfurĭ false. La astfelŭ de ómenĭ eu nu vêndŭ sub nicĭ o condiţie marfă.

629,3—24.

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ în Braşovŭ.

Sosirea trenurilorŭ în Braşovŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne: 8 óre dimineţa.
Trenulŭ accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 10 óre 25 minute séra.
Tr. exp. Românŭ: 5 óre 07 m. dimineţa.

2. Dela Bucuresci la Braşovŭ:

Trenulŭ accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 1 minute séra.
Trenulŭ accel.: 10 óre 37 minute séra.
Tr. expr. Românŭ: 10 óre 19 m. séra.

3. Dela Zernescĭ la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 36 min. dimineţa.
Trenulŭ mixtŭ: 1 óră 44 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 0 óre 00 min. séra.

Dela Braşovŭ la Ch.-Oşorheiu.

Trenulŭ de persóne: 3 óre 10 după am.
Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 50 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 4 óre 50 min. dimin.

Plecarea trenurilorŭ din Braş.

1. Dela Braşovŭ la Pesta

Trenulŭ mixtŭ: 5 óre 8 min. dimineţa.
Trenulŭ accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenulŭ de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. expr. Român: 10 óre 26 min. séra.

2. Dela Braşovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ accel.: 4 óre 59 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 11 óre înainte de amédĭ.
Trenulŭ accel.: 2 óre 19 min. după am.
Tr. expr. Românŭ: 5 óre 14 m. dimin.

3. Dela Braşovŭ la Zernescĭ:

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 35 min. dimineţa.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 0 óre 00 min. séra.

4. Dela Ch.-Oşorheiu la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 19 min. dimin.
Trenulŭ de persóne: 1 óră 51 m. d. am.
Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 20 min. séra.